

Rekenkamerbrief Moerdijk, nr. 4, 11 maart 2026

Aan: de leden van de gemeenteraad van Moerdijk

CC: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Moerdijk
het directieteam van de gemeente Moerdijk
overige belangstellenden (via de website)

Beste raadsleden,

Hierbij ontvangt u de eerste rekenkamerbrief van 2026. Met deze brief informeert de Rekenkamer Moerdijk u over de volgende onderwerpen:

1. Terugblik ervaringen Rekenkamer Moerdijk over 2025
2. Terugblik raadsperiode 2022-2026
3. Start volgend onderzoek.

Mocht deze brief aanleiding geven tot vragen en/of opmerkingen, dan vernemen wij dat graag via rekenkamer@moerdijk.nl.

Met vriendelijke groet,

Rekenkamer Moerdijk

Iroy Konings

Renee Linck

José van der Tak

1. Terugblik ervaringen Rekenkamer Moerdijk over 2025

Het jaar 2025 was het tweede jaar dat de Rekenkamer Moerdijk (RKM) werkzaam was voor de gemeente Moerdijk. De RKM kijkt positief terug op dit jaar. Tijdens het jaar 2025 zijn er door de RKM maar liefst twee onderzoeken uitgevoerd. De RKM kijkt wel met een tevreden gevoel terug op het verloop en de resultaten van beide onderzoeken.

- Het onderzoeksrapport over het onderzoek naar externe inhuur werd op 16 juli 2025 aangeboden en op 11 september besloot de gemeenteraad om de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport over te nemen.
- Het onderzoeksrapport over de kostenontwikkeling naar jeugdhulp werd onofficieel op 4 november 2025 aangeboden.

Het uitvoeren van twee onderzoeken, die deels parallel liepen, was wel intensief voor zowel de raad, het college, de griffie als ook voor de leden van de RKM zelf.

2. Terugblik raadsperiode 2022-2026

Tijdens de start van de raadsperiode 2022-2026 had de gemeente Moerdijk effectief geen rekenkamerfunctie ingevuld. De huidige RKM én in de huidige samenstelling is gestart op 1 januari 2024. Vanaf dat moment was sprake van hernieuwde positionering van de rekenkamer en de wijze waarop zij onafhankelijk en toch in verbinding met alle betrokken partijen zou gaan functioneren. Ook hebben we stappen gezet in het samenspel met betrokken actoren van de gemeente Moerdijk. Bij de start was er sprake van een zoektocht naar de juiste balans in de samenwerking tussen de RKM, de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. In de beginfase stond met name de rolverdeling centraal. Enerzijds is de rekenkamer een instrument van de gemeenteraad en richt zij zich op het ondersteunen én adviseren van de raad in zijn kaderstellende en controlerende rol. Anderzijds is voor goed rekenkameronderzoek ook een constructieve werkrelatie met het college en de ambtelijke organisatie noodzakelijk, omdat zij belangrijke gesprekspartners zijn bij het verzamelen van informatie en het bespreken van bevindingen. Het vinden van een goede balans tussen deze twee relaties vroeg in het begin van de rekenkamerperiode tijd en afstemming.

In de eerste jaren hebben we dan ook veel tijd geïnvesteerd wederzijdse verkenning. Zowel de gemeenteraad als het college en de RKM zochten naar passende vormen van samenwerking, communicatie en afstemming. Daarbij ging het onder meer om vragen als: hoe en op basis waarvan wordt de onderzoeksagenda bepaald, op welke momenten wordt de raad betrokken, wat is de rol van de griffie hierbij en hoe worden onderzoeksresultaten besproken en opgevolgd.

Gedurende de raadsperiode heeft deze samenwerking zich merkbaar ontwikkeld. Door regelmatige overleggen, evaluatiemomenten en een groeiend wederzijds begrip voor elkaars rol en positie, ontstond geleidelijk meer duidelijkheid en vertrouwen in de onderlinge verhoudingen. De gemeenteraad wist de RKM steeds beter te vinden voor signalen en onderzoeksonderwerpen, terwijl het college en de ambtelijke organisatie constructief meewerkten aan onderzoeken. De nieuwe wijze van presenteren en bespreken van aanbevelingen vond in de loop van de eerste jaren ook zijn weg.

Deze ontwikkeling heeft bijgedragen aan een professionelere en effectievere invulling van het rekenkamerwerk. Onderzoeken konden in een open en transparante sfeer worden uitgevoerd, en de resultaten vonden hun weg naar het politieke en bestuurlijke debat.

Terugkijkend kan worden vastgesteld dat de beginfase van deze raadsperiode werd gekenmerkt door zoeken en afstemmen, maar dat de samenwerking tussen gemeenteraad, college en de RKM in de loop van de jaren is versterkt. Daarmee is een stevigere basis gelegd voor de verdere ontwikkeling van het rekenkamerinstrument in de komende raadsperiode.

3. Start volgend onderzoek

In februari van dit jaar heeft de RKM drie mogelijke onderzoeksonderwerpen, die allen voldoen aan de selectiecriteria van de RKM, voor een nieuw onderzoek voorgelegd aan alle fracties. Het ging hierbij om de onderwerpen: laaggeletterdheid, weerbaarheid en de implementatie van de Omgevingswet. Op basis van deze uitvraag bleek dat een onderzoek naar de implementatie van de Omgevingswet de hoogste prioriteit kreeg. De RKM volgt deze prioritering en dit betekent dat er een rekenkameronderzoek wordt uitgevoerd naar de implementatie van de Omgevingswet.

Het resultaat van de peiling ziet u hieronder:

Achtergrond onderzoek implementatie van de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden met als doel het vereenvoudigen en bundelen van losse wetten en regels over de fysieke leefomgeving. Het gaat hier om veiligheid, water, lucht, bodem, natuur en bouwen. Het is dus een wet die raakt aan de vele taken van de gemeente rond ruimtelijke ontwikkeling, vergunningverlening en handhaving. De Omgevingswet bestaat uit zes kerninstrumenten: de omgevingsvisie, de programma's, het omgevingsplan, algemene regels, omgevingsvergunningen en projectbesluiten.

De gemeente Moerdijk heeft inmiddels een Omgevingsvisie vastgesteld¹ met daarin de ambities voor de fysieke leefomgeving in de komende jaren. Op dit moment werkt de gemeente Moerdijk aan een vernieuwd omgevingsplan. De gemeente Moerdijk beschikt nu over een tijdelijk

¹ Op 14 december 2023 is de Omgevingsvisie vastgesteld; <https://www.moerdijk.nl/bestuur-organisatie/omgevingsvisie-moerdijk/>

omgevingsplan, omdat de gemeenteraad (18/4/24) ervoor heeft gekozen om de volledige overgangsperiode tot 2032 te gebruiken om tot een nieuw omgevingsplan te komen.

De gemeente Moerdijk is dus al even bezig met deze transitie en de ontwikkeling is zelfs nog niet geheel klaar. Daarom is het juist nu interessant om te weten hoe de gemeente Moerdijk in de afgelopen jaren vorm heeft gegeven aan deze ontwikkelingen rond de implementatie van de Omgevingswet en wat er te leren valt voor de transitie in de komende jaren. Die inzichten kunnen helpen bij het verder vormgeven van de transitie in het fysieke domein.

Daarnaast kunnen de inzichten uit een dergelijk onderzoek ook inzicht geven over de wijze waarop de gemeente Moerdijk omgaat met dergelijke transitie's en wat er te leren valt in een bredere context. We verwachten immers dat de wereld steeds sneller verandert en dat de gemeente daarin ook steeds meer 'vaardig' zal moeten worden met dergelijke transitie's. Het is daarbij interessant te beschouwen hoe raad en college dergelijke transitie's in samenwerking vormgeven en wat het vraagt van de gemeenteraad.

Centrale vraag in dit onderzoek is:

Hoe geeft de gemeente Moerdijk invulling aan de veranderopgave -op het niveau van de raad, het college en de ambtelijke organisatie-, waar staat de gemeente Moerdijk precies als we dit meten aan 'best practices' en wat kan dan beter in het samenspel tussen raad en het college en sluit dit geheel dan voldoende aan bij 'de bedoeling' van de Omgevingswet?

Betrekken gemeenteraad bij rekenkameronderzoek

De komende periode gaat de RKM zich verder verdiepen in de implementatie van de Omgevingswet in de gemeente Moerdijk. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart aanstaande én na de installatie van de nieuwe gemeenteraad wil de RKM in contact treden met (een vertegenwoordiging van) de gemeenteraad om de inhoud van het onderzoek verder vorm te geven.